

načenja plaća. Na njem je sada, da ovrši odnosni zaključak zadnje glavne skupštine. Društvo ima naime podnesti peticiju na zemaljski sabor, da se učiteljice u pogledu plaća izjednače sa učiteljima. On je u svoje doba\*) odlučno zagovarao dosadanju razliku u plaćama upirući se na čvrste razloge narodne ekonomije, kojih do sada nitko još oborio nije; on si je usled toga bio navukao i mržnju svojih družica i mnogih drugova, mržnju, koja u ostalom njemu nije ni male imponirala; ali sada kao društveni predsjednik dužan je, da radi po nazorima onih, koji ga izabraše; dapače, videći toliku jednodušnost u mišljenju, on se radi potpunosti društvene harmonije i kao osoba pridružuje željama svojih kolegica i kolega scieneći, da nije svagda baš najbolje držati se razloga hladnoga razuma, nego da je kadkada uputnije, da se udovolji i zahtjevima srca, naročito u ovom slučaju, gdje se znade, da ni pojedinci ni narodi ne žive samo od ekonomije; uvjeren je napokom da će i učiteljice, ako se udovolji njihovim željama, voljnije i radije vršiti svoje teške zvanične dužnosti, te će tako zadovoljne učiteljice više koristiti narodu, nego li onaj na njima prištedjeni krajcar.

Ova izjava novoga predsjednika primljena je sa jednodušnim odobravanjem i burnim pljeskanjem.

Dao Bog, da se želje učiteljica čim prije ostvare.

Prešav na zadnju točku dnevnoga reda, naime na izbor delegata za učiteljsku »Zavezu«, naglasuje se obćenito važnost ovogodišnje njezine skupštine, koja će se uskoro držati u Puli. Posebnoga pomena ima ta skupština već obzirom na to, što će se vršiti na našem teritoriji i u našoj sredini, kano i radi toga, što će se na njoj bez sumnje povesti rieč i o našim provincijalnim prilikama, koje reč bi da braći Slovencima nisu skroz dobro poznate.

Naše društvo šalje u Pulu dva vrstna muža, Hrvata Rajčica Augusta i Slovenca Šiškovića. Osim toga će i ostali učitelji i učiteljice voloskoga kotara pohrliti po mogućnosti u što većem broju na »Zavezino« zborovanje, da se rukuju sa braćom Slovencima, koje već sada ovim putem najsrdačnije pozdravljamo.

(Konec.)

## Dopisi.

### Goriško.

Uradna okrajna učiteljska skupščina je bila v Tolminu dne 15. julija 1905.

Gospod urednik! Afričanska vročina preplavlja tudi Tolminsko. Več ljudi je pocepalo, mnogo jih je pa obolelo. V tej silni vročini, ki se ji človek ne more ubraniti, smo imeli učitelji tolminskega okraja učiteljsko skupščino v Tolminu od 8.—12. ure zjutraj z obširnimi, zanimivimi in koristnimi dnevnimi redom. Razume se ob sebi, da je ta dnevni red določil učiteljski stalni odbor.

O razpravah skupščine ne bom mnogo govoril. Spisje v ljudskih šolah, telovadba, spominski listi, volitve in razni koristni predlogi — vse, vse je šlo gladko brez posebnih debat.

Govoriti mi je več o dnevnem redu, ki ga je sestavil šolski nadzornik sam brez svetovalcev! — Mučno in brezuspešno razpravljanje o točkah tega dnevnega reda zatemni vso skupščino.

\*) Zar i učiteljicam istu plaću? Narodno-gospodarstveno pitanje. Razpravio Ante Dukić. U Zagrebu (Karlo Albrecht). Vlastita naklada 1895.

Čujte in strmitel! Ko smo ob 12. uri od vročine že prevzeti dovršili uradno skupščino, nas muči šolski nadzornik s svojim privatnim dnevnim redom proti Andreju Vitovcu, članu okraj. šol. sveta, predsedniku kraj. šol. sveta, podžupanu v Tolminu, delavnemu tajniku v Sadjarskem društvu, blagajniku hranilnice itd., približno z eno uro dolgim besedičenjem.

Od njega sestavljeni dnevni red se glasi: 1. Poročilo o Soški plan. podružnici; 2. Dopisi v »Edinosti« proti Lasiču; 3. Dopisi v »Soči« proti Lasiču; 4. Vrtovčevo odprto pismo na Lasiča in 5. Zaupnica šol. nadzorniku Lasiču.

Suhoparica, vročina, žeja in prazen želodec so obsojali neumestno postopanje šolskega nadzornika.

Niti besedice ni izpregovoril noben izmed nas, temmanj ker je šolski nadzornik priznal vse krivice proti Vrhovcu.

Neobhodno potrebna zaupnica, ki je bila smoter in konec vsi tej dolgi klobasi, je splavala po morju. Z Bogom, ljubca moja, zakaj me zapustiš? — Gospod nadzornik! Vrhovca poznamo kot neustrašenega borilca proti birokraciji. Ni dolgo temu, ko se je izjavil proti nam, da ne opravite nič proti njemu ter Vam privošči tudi glavarjevo pomoč in zaslombo.

## Iz naše organizacije.

### Kranjsko.

Iz »Zaveze avstrijskih jugoslovanskih učiteljskih društev«. Delegate so nadalje prijavila sledeća »Zavezna« društva: XXII. Gornjegrajsko učiteljsko društvo: 62. Ignacij Šinjec, učitelj — Gornji grad.

XXIII. Radovljiško učiteljsko društvo: 63. Gospica Kati Drol, učiteljica — Zasip; 64. Janez Šemrl, učitelj — Lesce; 65. Andrej Grčar, nadučitelj — Radovljica.

XXIV. Postojnsko učiteljsko društvo: 66. Gospica Marica Dovgan, učiteljica — Zagorje; 67. Gospica Roza Jelenc, učiteljica — Št. Peter; 68. Dragotin Česnik, nadučitelj — Knežak; 69. Gospica Marica Krall, učiteljica — Nadanje selo; 70. Anton Skala, nadučitelj — Vipava; 71. Franc Verbič, nadučitelj — Slavina. Namestnika: Franc Grum, učitelj — Vipava; gospica Franciška Valenčič, učiteljica — Knežak.

XXV. Novomeško učiteljsko društvo: 72. Štipko Jelenec, nadučitelj — Dvor pri Žužemberku.

XXVI. Št. Lenartsko učiteljsko društvo: 73. Šijanec Franc, nadučitelj — Sv. Anton v Slov. Goricah; 74. Kovačič Jakob, učitelj — Sv. Trojica v Slov. Goricah pri Mariboru.

V prihodnji št. »Učit. Tov.« priobčimo program XVII. glavne skupščine »Zaveze« v Pulju. Danes opozorimo cenjene udeležence na potovanje. V Pulj se peljemo po železnici Divača-Herpelje-Kozina-Pulj. Na povratku iz Pulja se peljemo po morju s parobrodom v Opatijo-Reko, z Reke v Št. Peter. Udeleženci s Kranjskega in Štajerskega, ki se bodo iz Pulja vozili po morju, naj kupijo vozne listke do Št. Petra tour in retour — za polovično vožnjo se ne izplača prositi, ker je prav malo razlike. — V Št. Petru naj si kupijo vozni listek do Divače, ki velja 80 h. Iz Divače v Pulj je državna železnica, ki ne izdaje tour in retour-listkov. Po tej progi je prosilo vodstvo »Zaveze« za znižano vožnjo za vse udeležence skupaj. Za vožnjo z Reke v Št. Peter naj prosí vsak zase za polovično vožnjo v III. razredu. Prošnjo naj naslovi na obratno ravnateljstvo v Trstu.

Ta pojasnila veljajo za one, ki se vozijo na povratku iz Pulja v Opatijo-Reko po morju. Kdor se pa na povratku iz Pulja ne misli voziti po morju, naj kupi vozni listek tour in retour do Divače. Če bo od Divače oziroma Herpelj-Kozina znižana vožnja, obvestimo cenjene udeležence, ko dobimo rešitev dotične prošnje. Vodstvo »Zaveze«.

## Štajersko.

**Učiteljsko društvo za ormoški okraj** zboruje v četrtek, 3. avgusta t. l. na Humu. Vzpored: 1. Zapisnik zadnjega zborovanja. 2. Društvena poročila in dopisi. 3. Podavanje. 4. Nasveti in predlogi. Začetek ob polu 11. uri. Zborovanje se vrši ob vsakem vremenu. Vsak udeleženec tega zborovanja naj se zaradi obeda najpozneje do ponedeljka, t. j. 31. julija, zanesljivo javi po dopisnici pri g. A. Porekarju, nadučitelju na Humu.

Na prav obilno udeležbo vabi odbor.

**Gornjegrajsko učiteljsko društvo** ima dne 3. avgusta t. l., t. j. v četrtek, ob polu 3. uri popoldne odborovo sejo, pri kateri se sklene končni račun o koncertu i. t. d. Prosi se, da vsi odborniki zanesljivo pridejo!

## Vestnik.

**Učiteljski dobrotniki.** »Okrajno učiteljsko društvo za goriški okraj«, čisti dohodek koncerta prirejenega dne 4. julija v Gorici na korist učiteljskemu konviktu v Ljubljani, 1100 K (tisočsto kron). Ta ogromna vsota je najlepše izpričevalo o marljivosti, požrtvovalnosti in stanovski zavednosti goriškega učiteljstva, ki ga ob tej priliki stavimo v zgled učiteljstvu ostalih okrajev. S tem darom in pa s 100 kronami, ki jih je to vro in napredno društvo že lansko leto položilo na žrtvenik učiteljskega konvikta, je postalo »okrajno učiteljsko društvo za goriški okraj« šestkratni pokrovitelj »Društva za zgradbo učiteljskega konvikta v Ljubljani« ter ima pravico šest članov imenovati v odbor »konvikta«. Le-ti novi odborniki bodo zastopali v odboru pravice in koristi goriškega učiteljstva. — Vesela družba v Polhovem gradu, 2 K; g. dr. Juro Hrašovec, adv. v Celju 10 K; vesela družba v Št. Janžu na Dolenjskem 7 K; županstvo pri Sv. Ani na Gorenjskem 2 K; g. Evgen Ivanc, trgovec v Sodražici, 5 K; g. dr. Anton Žižek v Vojniku, 5 K; posojilnica v Vojniku, 10 K; županstvo v Zakotu pri Brežicah, 5 K; učiteljstvo črnomaljskega okraja ob priliki okrajne učiteljske konference zložilo 22 K; g. dr. Viktor Gregorič v Sežani 31 K, nabral v veseli družbi g. O. Mayerja, graščaka, g. pl. Garzarolija z Razdrtega, g. Edvard Dolenc, graščaka iz Oreška in g. Lichtensteigerja iz Trsta o priliki sežanskega sejma; g. Alojzij Strmole iz Trebnjega 1 K. — Živel učiteljski dobrotniki in naslednik! Bog plati!

**Kolekta poštih znamk za učiteljski konvikt.** Iz ljubljanske okolice kolekta št. 39.

**Čekovni promet učiteljskega konvikta.** (Letnina za l. 1905.) G. Rudolf Horvat, nadučitelj in gđ. Marica Dovgan, učiteljica v Zagorju na Notranjskem; g. Valentin Clemente, šolski voditelj na Gori pri Sodražici; g. Ivan Petrovčič, nadučitelj v Kranjski gori; g. Valentin Burnik, nadučitelj, g. K. Barle, učitelj, g. Leopold Morela, učitelj in gđ. Ana Podrekar, učiteljica v Metliki.

**Pri učiteljskem koncertu v Gorici so plačali vstopnine:** G. Jeretič Anton, trgovec v Gorici 100 K; g. Gabršček Andrej, trgovec v Gorici 80 K; veleč. g. dr. Anton Gregorčič, dež. poslanec itd. 50 K; g. Finžgar Franc, c. kr. okr. šol. nadzornik itd. 50 K; g. Vrtovec Andr., upokoj. učitelj in posest. v Tolminu, 41.50 K; g. Zega Miha, upokoj. učitelj in posest. v Kanalu 31 K. Po 20 K gg.: Jakil Andrej, tovar., Rupa; Zavnik Ivan, velepos. Bilje; dr. Treo, odv., Gorica; Zajec, veletržec, Gorica; dr. Franko, odv. Gorica; Fogar Alojzij, veleposestnik, Pevma. — G. Breščak, trgovec, Gorica, 13 K; g. Kumar J. N., kurat, Pevma, 12 K. — Po 10 K: Visokorodni gosp. grof Attems, dvorni svetnik; g. Polley, c. kr. nadkomisar; g. Križnič Štefan, šol. svetnik in ravnatelj; g. Degrazia pl. Josip, župan, Renče; g. Josip Pavlica, župan, Rihemberk; g. Matejčič, dež. šol. nadzornik; g. Klančič Anton, župan in dež. odbornik, Podgora; g. dr. Pavletič, odvetnik, Gorica; gg. Dekleva in Zavnik, Gorica; g. Drufovka Franjo, Dornberg; g. Trevisini Lujiza, Renče; g. Mikuž, Sv.

Lucija; g. prof. Berbuč, dež. odbornik; g. Pavletič Josip, tovarnar, Gabrije; g. Skolaris, Vipolže; visokor. gpa. baronica Thömel, g. Pintar Anton, Pevma; g. Setničar Franc, duhoven; J. J., Gorica; Fonžari Ivan, Št. Maver; g. A. Križnič, župan, Kanal; g. Sandria Franjo, Miren; g. Ličen Maks, Rihemberk; c. i. kr. častniki 20. l. bat., Kanal. — Po 6 K gg: Koren, trgovec, Gorica; profesor Seidl, Jožef Klanjšček, nač. kr. šol. sv., Pevma; dr. Franc Terkuč, c. kr. notar, Kanal. — G. A. M., Pevma, 5 K 60 h. — Po 5 K: gg: Kren Herbert, Albert Bizjak, Viktorija Budin, Dornberg; Gleščič Ivan, Drašček Fani, Drufovka Ivan, Gorica; Valentinčič Ignacij, župnik, Renče; Šušmelj Josip, učitelj, Ravnica; Lokar Artur, c. kr. notar, Lasič Karla, Renče; Lasič Josipina, pošt. Renče; Pucelj, brivec, Gorica; Jakob Kalan, Angel Mikuluš, gđ. Lina Setničar, Jožef Fiegl, Primožič Valent. Pevma; Josip Vendermin, Št. Maver; Faganeli Karolina, Lokar Ivan, Miren; baron Bianchi, Rubije; prof. Makuc, Solkan. — Po 4 K gg: Milaučič Josip, kaplan, Rihemberk; pl. Monari, župan, Šempas; Furlani Franc, c. kr. višji poštni kontrolor; Zorčič, grofov. oskrbnik, Št. Peter; Sedeščič Blaž, učit., Vogersko; Giltšvert, Gorica; Kodelja Josip, žup., Šmartno; Pavletič Josip, dekan; Černic Valent., veleposestnik, Št. Peter; Filipič, dekan, Ločnik; Alojzij Luznik, Dornberg; Brežigar Miha, Fiegl Anton, Pevma; Marij Fonžari, Št. Maver; Anton Terpin, kurat, Valentin Bensa, Podšabotin. — Po 3 K: gg. baron Baum, c. kr. komisar; Sivec Franc, c. kr. vadnični učitelj, Vodopivec Franc, ces. svetnik, Gorica; Neimenovan, Podgora; Rojc, kurat, Bilje; grof Oskar Kristalnigg, dr. Pikel, Kregar Albin, Gorica; Mermolja, Dobravljec; Cerin Karl, Klanjšček Jožef, Pevma; Ema Zega, Kanal; Spacapan Franc, Ozeljan; Mercina Ivan, c. kr. vad. učitelj. — Po 2 K: gg. Josip Rubbia, graščak, Vogersko; Mar. Rubbia; Rozina, c. kr. kancelist, Gorica; dr. Kerševani Ulrik; Golob Josip, kurat, Podgora; Klemenčič, c. kr. kancelist, Malik, trgovec, Kovač, župan, Ajdovščina. (Dalje prih.)

**Za Učiteljski konvikt** je nabral g. Fran Štaut, zavarovalni agent v Gornjem gradu, 5 K 4 h, kateri denar je okrajno učit. društvo sprejelo. — Hvala prijateljem učiteljstva!

**Osebna vest.** Učitelj Rudolf Pleskovic v Šmartnem pri Litiji je imenovan za učitelja v Dobovcu pri Radečah.

»Edinost« se zadnje dni prav pogosto in z vidnim veseljem zaganja v naš list. »Edinosti« seveda nismo storili nobenega zla, zato je njeno zbadanje popolnoma neopravičeno. V svojem listu smo priobčili več dopisov iz Istre, ki ilustrirajo žalostne razmere istrskega šolstva in učiteljstva. Da so te razmere žalostne ter vredne in potrebne javne kritike, to vendar ni naša krivda. Ako je »Edinosti« res do napredka hrvaškega in slovenskega šolstva v Istri, bi nam morala biti celo hvaležna, da si upamo govoriti obsojajočo besedo, ki velja vsem krivcem, najsi so ti slovanske ali laške narodnosti. Naši bralci se gotovo spominjajo, da smo priobčili članek o istrskem učitelju Gostinčarju, ki mora že nad leto dni služiti kot vojak-prostak; vedo pa tudi, da smo objavili članek o učitelju pri Sv. Lovreču, ki ne dobiva že nad 10 mesecev nobene plače. Posnetke teh naših člankov so »prinesli« celo nemški in češki listi, objavila jih je »Edinost« sama — a sedaj nam očita, da smo o teh kričečih slučajih molčali, ker baje ne smemo govoriti! To torej ni res, res pa je, da smo govorili, ker ne smemo molčati. Jemljemo tudi z veseljem na znanje, da sta se državna poslanca Spinčič in dr. Laginja zavzela za enega in drugega omenjenih učiteljev, radi bi pa tudi zvedeli, kaj sta dognala v njiju korist. »Edinost« naj s pridom uteši našo radovednost. To bo bolj pomirilo razburjenost istrskega učiteljstva nego pavšalno sumničenje tržaškega lista! Ob tej priliki se usojamo opozoriti »Edinost« na znano prislovico: »Povej mi, s kom občuješ, in povem ti, kakšen si!« — Vsak ve, da imamo v mislih Šušteršičev »lepi klub«, in vsak tudi ve, da sta Spinčič in dr. Laginja člana tega kluba. Opetovano smo že imeli žalostno priliko, da smo morali seznanjati javnost z ljubeznijo Šušteršičevo, ki jo goji do šolstva in učiteljstva. Preti je razbiti dež. zbor kranjski, ako bi se lotil regulacije